До свята Великого Жовтня залишилось 12 днів

ЧИМ ВИ ЗУСТРІЧАЄТЕ ЗНАМЕННУ ДАТУ?

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

За педагогічні КАДРИ

ОРГАН ПАРТБЮРО, ДИРЕКЦІЇ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ І ПРОФОРГАНІЗАЦІЇ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ім. О. М. ГОРЬКОГО

25 ЖОВТНЯ 1957 року П'ЯТНИЦЯ № 28 (40) Ціна 15 коп.

СЬОГОДНІ в нашій газеті:

★ ЗВІТУЮТЬ КОМУНІСТИ — 2 стор.
★ *СКРОМНИЙ ТРУДІВНИК* — *1 стор.*
★ ЯКУ КНИГУ ВИ ПРИДБАЛИ ПІД ЧАС МІСЯЧНИКА КНИГИ? — 3 стор.

ВІЧНА

Дух Трипілля, дух свободи,
Що од Леніна у нас,
В лавах дужого народу
Не захмарив, не загас...
(П. Усенко).

МОГУТНІЙ, широкий, вічно стрімкий потік в золотих берегах. Над водою і берегами — блідосиній шовк осіннього неба пронизаний сонячними ниточками летючого павутиння. Понад хвилями стрімливо носиться вільна чайка, вище — срібнокрилий «ИЛ-14», а ще вище, десь у космосі, мчить над планетою гордість і радість радянської людини-трудівника, перший у світі штучний супутник Землі.

По Дніпру весело біжать два білосніжних катери. «Реве та стогне Дніпр широкий...» — лунає з одного. «Ой, Днипро, Днипро, ты широк, могуч...» — як відповідь долітає з другого. Молоді, сильні голоси належать юнакам і дівчатам, які заповнили палуби катерів. Це студенти нашого інституту (а їх біля трьохсот) їдуть на екскурсію в Трипілля — на місце вічної комсомольської слави.

Майбутні вчителі милуються мостами, пароплавами, мальовничими берегами з новобудовами, лісами, пляжами — всією величною панорамою Дніпра, який в цей чудесний жовтневий день здається особливо ласкавим і привітним. Але не для всіх і не завжди був таким Дніпро...

Через годину кораблі пришвартувались біля високих, легендарних трипільських берегів.

У суворому мовчанні стоять біля пам'ятника героям, над кручею, Ігор Толстихін, Петро Нестерук та їх друзі. Неначе і вода почорніла, і небо насупилось. Ось він — Дніпро, що поховав у своїй безодні, біля сорока років тому, таких же, як і вони, юнаків і дівчат, захисників Радянської влади.

Чийсь приглушений голос тихо декламує:

Немає для того загину,
хто чесно ішов проти мли.
В борні за свою Батьківщину
ви юне життя віддали.
Дивились ви гордо і сміло
в обличчя катів навісних
і, з вірою в правеє діло,
не видали друзів своїх...

Ніхто навіть не ворухнувся, не оглянувся на того, хто декламував. Тільки дужче видалися вилиці, щільніше стиснулися зблідлі губи. Відчувається, що в цю мить кожен, не вагаючись, пішов би на подвиг в ім'я щастя, миру, свободи... І хай в серці кожного юнака, кожної дівчини, які пережили цю хвилину, назавжди зостанеться це

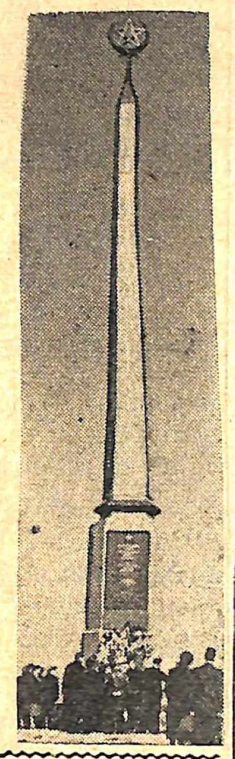

СЛАВА

святе почуття великої любові до Батьківщини і лютої ненависті до її ворогів!

В уявленні присутніх виникають образи героїв, про яких

схвильовано розповідає свідок «трипільської трагедії», учитель Григорій Васильович Гаркавенко.

Їх було близько 400 чоловік — червоноармійців 2-го Київського караульного полку. Рішенням Київського губкому партії 25-го липня 1919 року вони були направлені на боротьбу з бандою Зеленого. В складі полку знаходився загін київських комсомольців, які добровільно взяли в руки зброю. Їх бойовим девізом став лозунг: «Якщо революція закликає вмерти,— вмри; так потрібно для спільної справи».

І вони з честю виконали завдання партії, виконали свій комсомольський обов'язок.

М. Ратманський, Л. Аронова, Н. Полонський, М. Полонський, Є. Косой, М. Городецький, Н. Орликова та інші сміливо вступили в нерівний бій з бандитами. Особливо відзначився мужністю та героїзмом взвод, очолюваний політруком Дубовим. Він першим вдерся на околицю Трипілля і, з допомогою всього загону, захопив його.

Але бандити, отямившись, почали стягувати сили і зайняли вигідні позиції на оточуючих село висотах. Почався смертельний бій, який тривав цілу ніч і весь наступний день.

Перший удар прийняла на себе передова застава, яку очолював Михайло Ратманський. ...Мужньо захищають рідну землю юні патріоти. Але все менше й менше залишається боєприпасів, рідіють ряди героїв. М. Ратманський, залишившись один, останньою кулею вразив себе...

Студент Михайло Антонюк з непокритою головою завмер біля пам'ятника. Він, у минулому фронтовик, добре уявив собі картини бою. Може, саме на цьому місці від удару ворожого багнета комсомолець Сидоренко не міг битися з ворогом руками. Тоді він зубами схопив бандита за ногу, звалив його, підім'яв під себе, вп'явся у ворже горло...

ГЕРОЯМ!

Біля льоху, де катували полонених, міцно взявшись за руки, стоять подруги-першокурсниці Люся Гіренко і Валя Рудик. Вони дуже когось нагадують. Так! Смуглява, серйозна Люся — Улю Громову, а білява, жвава Валя — Любу Шевцову. І, повірте, ця схожість не лише зовнішня. Їх комсомольські серця сповнені рішучості, і, якщо буде потрібно, вони повторять безсмертний подвиг своїх старших бойових подруг. А хіба Громова і Шевцова були першими? Тут, у Трипіллі, ком-

(Закінчення на 4 стор.)

НАШІ КРАЩІ ЛЮДИ

ЛЮДЯНИЙ, ПРОСТИЙ, СКРОМНИЙ

ПРОСТИЙ, звичайний, з першого знайомства близький і задушевний чоловік. Ледь помітною усмішкою, людяним і бистрим поглядом опромінить вас — і надовго.

Справді, люди, що його оточують, а особливо аспіранти, переконуються в цьому зразу. Він завжди в русі, чимось заклопотаний, чогось домагається, когось шукає, а зрештою цього вимагає посада вченого секретаря наукової частини. Аж дивно трохи стає, коли в цій поспішній і невідкладній роботі він знайде хвилину і тобі: дасть довідку, а то просто скаже кілька теплих слів. І знову робота. Є якась віртуозність у цій зайнятості, невідкладних клопотах про людей. Його пунктуальність стала звичкою, щирість і безпосередність вражають не раз, а доброта ледь примружених очей підбадьорює.

Почавши дев'ятнадцятирічним юнаком свій трудовий шлях як вчитель школи ліквнепу ще в 1921 році, продовживши його в дитбудинку, семирічній школі та педагогічних курсах, Василь Семенович Парасунько в 1929 році став випускником одного із перших випусків нашого інституту.

Пройшло багато часу. З тих пір довелося перемінити чимало посад, побувати в різних кінцях України, Союзу і світу, воювати з фашистами. Багато довелося побачити, довгий життєвий шлях позаду, та скрізь товаришів і близьких вражала оця сумлінність у виконанні будь-якої дорученої справи, чесність і терпеливість у досягненні мети, болісне сприймання невдач.

Вчитель, студент, науковий співробітник, секретар наукового товариства, лектор, механік-буровик, викладач інституту, зв'язківець і розвідник, працівник музею — скрізь Василь Семенович вкладав творчий порив, натхнення, відмовляючи собі в найнеобхіднішому, коли цього вимагала загальна справа. І пригадуючи свій життєвий шлях, Василь Семенович не пишається собою, бо робив те, що було потрібно, бо інакше не могло бути — так працювали і працюють мільйони скромних радянських трудівників.

Ще будучи студентом, Василь Семенович відзначався серед своїх товаришів настирливістю і цілеспрямованістю в роботі. Почавши свої студії над українськими і кубанськими говірками, збираючи діалектологічний матеріал, молодий науковець опублікував декілька праць у студентському науковому журналі «Кузня освіти». З тих пір він докладає багато зусиль для розвитку такої цікавої галузі мовознавства, як діалектологія.

Студенти мовно-літературного факультету надовго збережуть вдячність Василеві Семеновичу за ту неоціниму і терплячу допомогу, яку він подавав їм у перших самостійних спробах з діалектології. Працюючи довгий час завідуючим кабінету мови, він допомагав учасникам експедицій у відборі, шліфуванні зібраного матеріалу. І досі зберігаються десятки студентських зошитів з матеріалами говірок, виправлених і впорядкованих його дбайливою рукою. Важка, кропітлива, почесна робота!

Кілька років тому Василь Семенович закінчив вечірній університет марксизму-ленінізму. Він продовжує наполегливо працювати в галузі лінгвістики. Його праці з етимології і питань зв'язків деяких слів української і російської мови, надруковані в Наукових записках інституту, вражають доказовістю і простотою викладу, сумлінним опрацюванням матеріалу, різносторонньою компетентністю в питаннях мови.

— Спокійний, витриманий, товариський,— кажуть про нього товариші.

— Людяний, простий і скромний,— додамо ми, і це не буде перебільшенням.

П. ОРЛИК.

ЗВІТУЮТЬ КОМУНІСТИ

В обстановці ділової критики

21-го жовтня відбулися звітно-виборні партійні збори мовно-літературного факультету. Звіт про роботу партійного бюро зробив секретар т. **Шутенко.**

За звітний період партбюро виконало велику роботу. На його засіданнях ставилися і обговорювалися важливі питання учбово-виробничої, наукової та ідейно-виховної роботи. В результаті спільних зусиль партбюро і комсомольської організації успішність студентів факультету, порівнюючи з минулими роками, поліпшилась і складає зараз 99,6 процента.

Агітатори груп знайомили студентів з найважливішими подіями в житті нашої країни і за рубежем. Добре працювали агітатори тт. Медушевський, Кириченко та інші.

Тов. **Шутенко** зупиняється також на недоліках, які мали місце в роботі партбюро і всієї партійної організації факультету. Так, зокрема, на початку цього навчального року не були проведені партійні збори. Погано велась виховна робота в гуртожитках. Помічається спад культурно-масової роботи серед студентів. Поволі йде перебудова викладання нових дисциплін.

Звіт партбюро викликав жваве обговорення.

Тов. **Кобилецький** вказав, що в звіті не було висвітлене таке важливе питання, як керівна роль комуністів у виробничому процесі. В зв'язку з наближенням 40-х роковин Великої Жовтневої соціалістичної революції треба було більше сказати про наші досягнення, відзначити ту велику наукову і громадську роботу, яку провадять кафедри і окремі працівники.

Питанню ідейно-виховної роботи серед студентів присвятила свій виступ т. **Слободінська.** Вона вказала, що на цій ділянці роботи партбюро не використало всіх своїх можливостей. В ідейно-виховній роботі з студентами велику роль повинна відіграти література, а викладачі ще не прищепили їм справжньої любові до літератури. Погано відвідують студенти політзаняття та загальні культурно-масові заходи.

Про недоліки ідейно-виховної роботи серед студентів говорили тт. **Медушевський, Данилюк** та інші.

Тов. **Поліщук** відзначив, що хоча партбюро приділяло увагу підготовці вчителів-словесників, проте в ідейно-виховній роботі є ряд недоліків. Немає гнучкості в проведенні різних заходів; в роботі з студентами ще наявний формалізм.

— За загальними заходами ми не бачимо живих людей,— говорить т. **Поліщук.**— Погано, що викладачі зустрічаються із студентами тільки на лекціях і мало ведуть розмов з ними поза лекціями і в гуртожитках. Треба поліпшити умови для самостійної роботи студентів.

Тов. **Волинський** підкреслив, що в роботі партбюро є певні зрушення: налагоджено зв'язок з комсомольськими організаціями, краще ведеться наукова робота. Але партбюро не виявило належної оперативності у комплектуванні штатів, мало займалось роботою окремих викладачів і аспірантів. Форми агітаційної роботи у нас ще одноманітні, мало проводиться диспутів тощо.

В новообраний склад партбюро входять тт.: **Поліщук, Походзіло, Данилюк, Крук, Табачніков.** Секретарем партбюро обраний т. **Поліщук.**

Л. КАЧУРЕНКО.

★ ★ ★

15-го жовтня відбулися звітно-виборні збори парторганізації фізико-математичного факультету. В звітній доповіді секретар партбюро т. **Петришина** відмітила, що робота парторганізації в 1956/57 навчальному році була направлена як на поліпшення навчально-виховної, так і політмасової роботи на факультеті. За цей період значно поліпшилася політехнічна підготовка майбутніх вчителів фізики і математики, створено нові кабінети (креслення, електро- і радіотехніки і ін.), придбано багато приладів, машин, механізмів і верстатів. Але успішність студентів факультету залишилася на рівні минулих років. Це пояснюється тим, що значно збільшилась вимогливість до знань студентів.

Партбюро факультету своєчасно не організувало контроль за виконанням прийнятих рішень; внаслідок цього на 15.X 21 чол. мали академзаборгованість; погано проводилася також робота у гуртках художньої самодіяльності, не приділялося достатньої уваги питанням оборонно-спортивної і шефської роботи тощо.

У своїх виступах товариші піддали гострій критиці недоліки в роботі партбюро факультету.

Декан факультету т. **Сергунова** звернула увагу на те, що досі є ще академборжники, що 7 випускників (відділ фізики) не склали державних екзаменів. Це свідчить про погану самостійну роботу студентів.

Великим недоліком в організації роботи факультету по політехнізації навчального процесу є відсутність кафедри основ виробництва і лабораторії опору матеріалів, теорії машин і механізмів, кабінету енергетики і т. п.

Питанню організації нових кабінетів і поліпшення політехнічної підготовки студентів присвятив свій виступ т. **Чумак.**

Товариші **Вознюк, Гуменний Кубрушко** особливу увагу в своїх виступах приділили питанням організації самостійної роботи студентів і підвищенню трудової та навчальної дисципліни на факультеті.

Про шефську роботу, зокрема допомогу школам Києво-Святошинського району в обладнанні фізкабінетів, говорив т. **Деркач.**

Тов. **Мітюрьов** зупинився на питаннях поліпшення роботи з студентами, організації кафедрами самостійної роботи студентів і кращої підготовки їх для політехнічної середньої школи, зокрема звернувши увагу деканату і партбюро факультету на необхідність якнайшвидшої організації кабінетів і лабораторій з політехнічних дисциплін.

Секретар партбюро інституту т. **Тендерес** зосередив увагу парторганізації факультету на агітаційно-масовій роботі, підкреслив необхідність тіснішого взаємозв'язку з навчальною роботою та проведення рішучої боротьби з пасивністю і байдужістю студентів до громадсько-корисної праці.

По звітній доповіді і виступах товаришів партійні збори прийняли відповідні рішення. Обрано новий склад партбюро факультету. Секретарем партбюро обрано т. **Кухар.**

Г. КОРДУН.

□ □ □

У СІТЦІ ПАРТОСВІТИ

На мовно-літературному факультеті сітка партійної освіти організовано розпочинає свою роботу. Більшість викладачів беруть участь у теоретичних семінарах з філософії і естетики, деякі вивчають класичні твори марксистської літератури самостійно.

Семінар, яким я керую, охоплює 22 чол., з яких 12 — члени КПРС. В склад семінару входять такі викладачі, як доценти Медушевський, Кириченко, Поліщук, Войтушенко, Кулик; кандидати наук Кульчицька, Савенко, Євсєєв, Сурова, Хропко і ряд інших товаришів. Основний склад семінару висловив бажання вивчати роботи і висловлювання класиків марксизму-ленінізму, присвячені питанням мови і мислення. В зв'язку з цим розроблено відповідну тематику і вказано літературу для вивчення вибраних тем. На семінарі вивчатимуться такі теми: марксизм-ленінізм про походження мови і її роль у формуванні мислення; класики марксизму-ленінізму про роль мови в процесі пізнання; класики марксизму-ленінізму про співвідношення мови і мислення; про форму і зміст мови. Кожній з цих тем буде присвячено по два заняття. Для зручності слухачів складено детальну бібліографію творів Маркса, Енгельса і Леніна, з точною вказівкою відповідних сторінок.

Члени семінару, які входять в склад кафедри музики, будуть вивчати основні проблеми марксистсько-ленінської естетики.

Немає сумніву в тому, що заняття будуть проходити організовано і систематично і подадуть велику допомогу нашим викладачам у практичній роботі та в їх подальшому теоретичному зростанні.

І. ТАБАЧНІКОВ.

ЗАМІСТЬ ОГЛЯДУ СТІННОЇ ПРЕСИ

„З отакою бородою!..“

Ці слова з жартівливої дитячої пісеньки згадуються кожного разу, коли заходиш на ту територію кафедри фізвиховання, де стоять стенди.

Рясніють яскраві заголовки стінгазет: «Фехтовальщик», «Баскетболист», «Пловец»; висять клапті паперу, зіяють руді плями, на місці яких колись були фотографії...

Здається, хороша справа стінна преса. Так, дійсно хороша, якщо нею займаються серйозно.

Але цікаво, що відповість зав. кафедрою т. Речиць К. Р. на запитання читачів стінгазети: «Чому газета відростила таку велику бороду»?... Не відповість нічого. Факт. Фактом є і те, що стінгазета розповідає про першотравневі свята, закликає готуватися до... VI Всесвітнього фестивалю молоді...

Так випускати газети не можна. Може, краще зовсім не братися за цю справу?!

З таким же запитанням редакція звертається до редколегій стінгазет «Красный Крест» і «Патриот Родины», які вітають своїх читачів з святом... 8 березня.

Дорогу сатирі!

Всього три номери «Колючки-летучки» вийшло на педагогічному факультеті, а її знає вже весь інститут.

Сатиричний додаток до газети «Радянський педагог» виконується на дошці різнокольоровою крейдою, через кожних два — три дні поновлюється і користується незмінним успіхом у глядачів-читачів.

Прогульниця Л. Бордюкова, білоручка С. Озерова, ледар П. Існюк вагомо відчули на собі силу разючої сатири «Колючки», яка методом виконання наближується до широковідомих сатиричних вікон ТАРС.

Хорошу і корисну справу розпочали партійна і комсомольська організації педфаку, незважаючи на скептицизм деяких «естетів». Це починання заслуговує всебічної підтримки громадськості.

НАРАДА СТУДКОРІВСЬКОГО АКТИВУ

15-го жовтня в редакції газети «За педагогічні кадри» відбулася нарада редакторів, членів редколегій і кореспондентів стінгазет, присвячена питанню підготовки святкових номерів.

Товариші, що виступали, обмінялися досвідом роботи, висловили ряд конкретних пропозицій щодо поліпшення якості інститутських стінгазет і додатків до них.

Вирішено в середині листопада провести семінар членів редколегій, де і проаналізувати святкові номери газет.

Дуже прикро, що на нараду не з'явились представники газет і бюлетенів, які випускаються на кафедрі фізвиховання, хоч за змістом і за оформленням ці газети залишають бажати багато кращого.

В позаурочний час

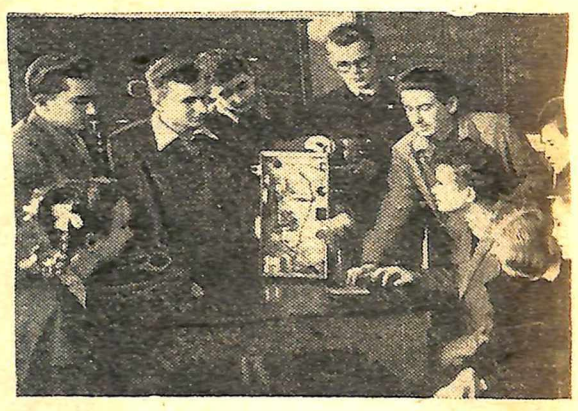

Коли ми, студенти-практиканти, вперше зустрілися з учителем фізики 25-ої середньої школи міста М. Пушкарьовим, то перше, з чим він звернувся до нас, було прохання допомогти відновити роботу шкільного радіовузла. Ми з Б. Стадніком охоче взялися за цю справу. Серед учнів 8-го класу, до якого ми були прикріплені, організували радіогурток. Одним із завдань гуртка було виготовлення підсилювача до шкільного радіовузла.

Викладач кафедри фізики І. Тичина дала нам дуже хорошу схему підсилювача з мінімальною кількістю деталей, потужністю в 10—12 ват. Дуже велику допомогу подала нам інститутська лабораторія радіотехніки.

Підсилювач був виготовлений в інституті при допомозі членів радіогуртка 8-го класу.

Всі студенти, які проходили практику в 25-й середній школі під керівництвом П. Черняка, взяли на себе зобов'язання не губити зв'язків зі школою і регулярно, раз на місяць, бувати у своїх класах, проводити там виховну роботу.

Ми з Б. Стадніком взяли шефство над радіовузлом.

О. БАГМЕТ.

НАШІ ГОСТІ

ПРАЦІВНИКИ ОСВІТИ ДВОХ РЕСПУБЛІК

Нещодавно наш інститут відвідали працівники освіти двох братніх республік — Латвії та Киргизії: старший інспектор по вузах Міністерства освіти Латвійської РСР Г. Л. Маркушевич, директор Ризького педінституту Є. С. Пурвінська, директор Ліепайського педінституту Я. Ф. Бейхольд та заступник директора Фрунзенського жіночого педінституту Л. В. Батманова.

Гості цікавились роботою інституту; особливо великий інтерес вони виявили до постановки політехнічного навчання, до підготовки вчителів музики і співів та вихователів шкіл-інтернатів, а також до постановки естетичного та атеїстичного виховання.

І. КРУК.

НАШ календар

ДРУГ ДІТЕЙ

Визначному радянському письменнику С. Я. Маршаку минає 70 років. З них п'ятдесят — присвячені літературній діяльності.

Дорослі читачі знають С. Маршака як поета-лірика (збірки: «Ліричний зошит», «Години й хвилини» та інші), як автора блискучих сатиричних творів, спрямованих проти ворогів миру й соціалізму. Широко відомі також його майстерні поетичні переклади творів Шекспіра, Бернса, Гейне та інших класиків світової літератури.

Але найбільше знають С. Маршака і дорослі і юні громадяни як чудового майстра творів для дітей. Справді, в творчості для малюків, мабуть, найповніше виявилася його майстерність, висока поетична культура, творча винахідливість і своєрідність хисту. О. М. Горький справедливо назвав Маршака «талановитим і досвідченим працівником у галузі літератури для дітей».

Починаючи з періоду зародження радянської дитячої літератури, Маршак невтомно працює в ній як поет і драматург, керівник дитячих журналів, теоретик і критик дитячої літератури, добрий порадник молодих авторів, з якими він щедро ділиться своїм творчим досвідом.

З творами Маршака діти знайомляться у ранньому віці. Ще не знаючи прізвища поета, вони вже пам'ятають його дзвінкі, веселі загадки, вірші, забавні казки, легко уявляючи собі нескладні картини близького їм світу: іграшки, свійських тварин, природу.

Почесне місце в творах для дошкільнят належить темі праці («Пошта», «Пожежа» й ін.). В самому ритмі цих віршів передається ритм праці ковалів, теслярів, листонош, і це ще більше захоплює дітей, викликає любов до скромних трудівників.

Переступивши вперше поріг школи, діти вивчають вірш С. Маршака «Перше вересня», а пізніше — інші його твори про

школярів, про «Правила для учнів» («Учневі на пам'ять»).

Письменник горьківської школи, Маршак насичує свої твори багатим змістом, в якому відбито живі риси нашої радянської дійсності. В його творах діють радянські люди: будівники великих споруд, захисники честі і незалежності Батьківщини, відважні льотчики, героїчне комсомольське плем'я, хоробрі партизани; діти, які розважаються, вчаться, грають у героїв («Війна з Дніпром», «Балада про пам'ятник», «Пошта військова», «Крижаний острів», «Оповідання про невідомого героя», «Хто він?», «Діти нашого двора» та інші).

Іноді поет переносить уяву читача в інший, чужий світ: у дожовтневу Росію («Билиця-небилиця»), розкриваючи перед ним на конкретних образах, через співставлення двох протилежних систем, перевагу соціалістичного ладу над капіталістичним. У сатиричному творі «Містер Твістер» Маршак бичує потворні риси світогляду й поведінки американського буржуа.

Твори С. Маршака захоплюють дітей і виховують їх, бо поет, крім глибокого знання життя і досконалого володіння пером, крім щирої любові до дітей, добре знає особливості, запити, літературний смак дитини.

Маршак уміє говорити з дітьми забавно про серйозні речі. Він не нав'язує їм моралі, а дає мораль, зацікавлюючи дітей самим предметом, темою твору.

В поезії С. Маршака, в його казках і п'єсах, написаних, за висловом В. Катаєва, «чудовим простим і високим стилем», живуть великі гуманні почуття, гаряча любов до Радянської батьківщини, до рідної мови. Все це жваво сприймають маленькі читачі, і на творах видатного письменника вчаться любити свою Вітчизну, любити людину — енергійного трудівника, будівника і творця нового життя.

Радянські педагоги, батьки і діти шанують С. Я. Маршака як друга і свого вірного помічника та бажають йому багатьох років життя, творчої радісної праці.

Ф. ГУРВИЧ.

ДО МІСЯЧНИКА КНИГИ

Будьмо книголюбами

На честь 40-річчя Великого Жовтня в нашій республіці розпочався місячник книги. Трудящі міста і села зустріли цей важливий культурний захід як свою гаряче любиму справу, як радісне свято.

Великий інтерес до благородної справи розповсюдження книги в широких масах, справжня любов до друкованого слова є важливим завоюванням Великої Жовтневої соціалістичної революції. Не тільки інтелігенція, а й робітники і колгоспники в нашій країні знають ціну книзі, розуміють її значення в повсякденному житті, люблять її.

Студенти і викладачі нашого інституту, звичайно, не можуть залишити поза увагою місячник книги. Насамперед, треба домогтися, щоб кожний з нас придбав хоча б одну книгу під час місячника. Це тим більше необхідно, що наші видавництва, готуючись до великого свята, випустили в світ десятки прекрасних книг.

Нашим книголюбам можна порадити і тритомне зібрання документів і матеріалів «Велика Жовтнева соціалістична революція на Україні», в якій докладно висвітлено події з лютого 1917 по квітень 1918 року. і нові книги з питань літературознавства, мовознавства, фізики, математики.

Читачі можуть поповнити свої бібліотеки і прекрасною книгою О. Довженка «Зачарована Десна», новим романом М. Стельмаха «Кров людська — не водиця», щойно виданою збіркою поезій М. Рильського «Троянди і виноград». Новими виданнями випущені тритомні збірки творів П. Тичини і А. Малишка, двотомник І. Микитенка, роман «Людолови» З. Тулуб. У прекрасно виданій двотомній збірці «Українська радянська історико-революційна п'єса» зібрано найкращі драматичні твори про Жовтневу революцію і громадянську війну (серед них — п'єси А. Головка, І. Кочерги, Я. Мамонтова, О. Корнійчука). Виходить у світ також чотиритомна «Антологія української поезії», куди увійшли найкращі твори нашої поезії від Г. Сковороди до наших днів.

«Всім хорошим в мені я зобов'язаний книгам»,— писав О. М. Горький. І хотілося б, щоб для кожного з нас книга стала такою ж життєвою потребою, як і хліб, вода, повітря.

П. ХРОПКО.

НА ВСЕ ЖИТТЯ

(Замість рецензії)

Буває любов з першого погляду. Інколи вона триває все життя. Дещо подібне трапляється тоді, коли ми, з жадобою вчитуючись, одну за одною перегортаємо сторінки нового роману В. Добровольського «На все життя».

Порушуючи традицію, не будемо викладати в коротких рядках широкий зміст цього захоплюючого твору. Зауважимо тільки, що автор книг «Троє в сірих шинелях» і «Женя Маслова» в своєму новому творі поєднав знову яскравість словесних барв і гостроту сюжету.

Про що б не писав Добровольський в новому романі — чи то про працю журналіста або думи директора школи, чи про етичні проблеми або любов дев'ятикласників — скрізь він уміє внести щось нове, своє, цікаве.

Твір читається на одному диханні. Можливо, причина в тому, що тема нового роману надто близька студентам педінституту — робота вчителя, прагнення юності, боротьба з труднощами життя, шляхи щастя.

Можливо...

Але робити певні висновки про твір в цілому, одразу ж після закінчення останнього розділу, важко.

Перед нами, ніби живі, постають майстерно виліплені рукою митця образи Кості і Лялі, Сані і Жені.

Ні, враження це — надовго, хороше враження!

Книжку, прочитавши, відкладаєш з жалем, а це непоганий критерій.

Скільки нового розповів розумний і веселий друг — письменник Володимир Добровольський! Хочеться подякувати йому за це і порадити всім любителям літератури прочитати новий роман.

Адже зустріч з вірним другом — любимою книгою — пам'ятається все життя!

Читайте, друзі!

В. ТАТАЄВ.

СЛІДАМИ НАШИХ ВИСТУПІВ

„Чи не дивно?"

Під таким заголовком у попередньому номері газети було вміщено статтю про недоліки в наших студентських гуртожитках.

19-го жовтня дирекція інституту разом з партійним бюро провела нараду комендантів гуртожитків і голів студрад. Критика газети визнана правильною.

Оскільки більшість критичних зауважень у статті торкалась гуртожитку № 1, коменданту т. Ізюбенко і голові студради т. Сологубу запропоновано в найближчі дні виправити становище, звернувши особливу увагу на спорудження спортивного майданчика.

Як треба спостерігати супутник

16-го жовтня 1957 р. в Києві можна було спостерігати ракету-носія і штучний супутник. За даними преси, штучний супутник повинен був проходити над Києвом о 5 год. 12 хвилин за московським часом, а ракета-носій — хвилин на десять раніше.

Небо в цей час було частково вкрито негустими хмарками, а місцями — зовсім прозоре. Ракету помічено о 5 год. 1 хв. Вона проходила під зіркою альфа Великої Ведмедиці майже точно до бета Великої Ведмедиці та далі, з півночі на схід, але далі на схід йшли хмари різної густоти з просвітами.

Яскравість ракети приблизно така ж, як альфа і бета Великої Ведмедиці, тобто другої величини.

Не помітити ракету не можна, якщо тільки небо безхмарне і відомо, в якому напрямку треба дивитися.

Слід зазначити: якщо в газеті написано, що супутник проходить над даним місцем, то не завжди саме тут можна спостерігати ракету і супутник. Ця можливість залежить ще від співвідношення часу сходу чи заходу Сонця в даному місці і часу проходження супутника над цією територією. Наприклад, у Києві 16-го жовтня супутник проходив о 5 год. 12 хв., а схід Сонця був о 7 г. 22 хв.; до сходу залишалось 2 год. 10 хв.; було темно, але супутник і ракета, знаходячись високо над Землею, вже були освітлені Сонцем.

14-го жовтня у газеті було вказано, що супутник проходить над Києвом о 22 год. 38 хв., а захід Сонця в цей день був о 18 год. 9 хв.; значить, після заходу Сонця пройшло 4 год. 29 хв.; настала ніч не лише в Києві, а й високо над Києвом; супутник знаходився в земній тіні. Це було затемнення супутника, подібне до затемнення Місяця. У таких випадках спостереження проводяться радіотехнічними засобами.

В. БУЛГАКОВ.

ОБГОВОРЮЄТЬСЯ РОБОТА КАФЕДРИ

Кафедра російської і зарубіжної літератури — одна з профілюючих на мовно-літературному факультеті. Перед її членами стоять відповідальні завдання в справі підготовки вчителів-мовників, в справі дальшого розвитку радянської літературної науки. Саме тому останнє засідання Вченої Ради інституту і було присвячене аналізу роботи цієї кафедри.

Готуючись до знаменної дати — 40-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції, члени кафедри проводять велику наукову, навчально-методичну і громадську роботу.

На кафедрі створено авторський колектив на чолі з професором Д. Чалим, який в співдружності з учителями російської мови і літератури приступив до складання підручника з російської літератури для 8—9 класів.

Враховуючи перевантаженість лекційного курсу, кафедра вирішила ряд тем винести на самостійне вивчення. Така форма роботи привчає студентів більш творчо і глибоко вивчати програмовий матеріал.

Нові форми з'явились і в роботі наукового студентського гуртка (керівник — доцент В. Войтушенко). З доповідями на засіданнях гуртка виступають не лише студенти, а й вчителі київських шкіл.

Останнім часом кафедра багато уваги приділяє питанням методики проведення семінарських занять. З цією метою влаштовуються відкриті семінари, які потім обговорюються на засіданнях кафедри, стенографування тощо.

Товариші, які взяли участь в обговоренні звіту завідуючого кафедрою доцента Л. Карлова, вказали і на ряд недоліків у роботі кафедри.

Доцент І. Пільгук відзначив, що хоч плани наукової роботи і виконуються, проте друкована продукція членів кафедри займає ще незначне місце. Погано на кафедрі і з станом підготовки докторських дисертацій. На засіданнях не практикується обговорення нових художніх творів. Не організовуються культпоходи членів кафедри в театри, на виставки з їх наступним обговоренням. У своїй роботі з студентами кафедра не використовує такої важливої форми виховної роботи, як диспути.

Ділове обговорення питання про роботу кафедри російської і зарубіжної літератури на засіданні Вченої Ради інституту допоможе колективу кафедри усунути наявні недоліки і піднести роботу на вищий рівень.

ВІЧНА СЛАВА ГЕРОЯМ!

(Закінчення. Початок на 1 стор.)

сомолка-кулеметниця Н. Орликова, залишившись одна з кулеметом (всі її товариші загинули), продовжувала стійкий опір. Коли ж закінчились патрони, бандити кинулись на дівчину. Але вона не розгубилася і останньою гранатою підірвала кулемет. Загинувши, комсомолка поховала з собою декількох зеленівців.

— Полонених били шомполами,— розповідає старий учитель,— палили розпеченим залізом, вирізували п'ятикутні зірки на тілі; бандити всіма способами намагалися здобути дані про систему оборони Києва. Але герої вмирали мовчки... Тих, хто після нелюдських катувань залишився живим, зв'язали колючим дротом по двоє і вивели на дніпровську кручу. «Хай живе партія і комсомол!», «Хай живе комунізм!» — лунало з обриву і знизу — від води.

Так боролися і вмирали ваші старші брати і сестри — київські комсомольці. Горді і сміливі, вони не боялися смерті і йшли в бій, сповнені відданості Радянській владі, твердо впевнені в перемозі комунізму. Вони загинули, але перемогли. Своїм життям мужні герої заплатили за ваше право на щасливе життя, на безхмарну юність... Їх смерть — не трагічна загибель, а перемога сильних духом...

...І знову в пам'яті виникають вірші поета:

Ні Трипілля,
ні розстріл, ні бій,
Білих армій багнет,
гайдамацькі клинки
Не спинили ходу молодих,
що ішли нескоримо в віки.

А. ДЯЧЕНКО.

Фото В. Орловського.

★ ★ ★

Берег очеретом
Обгортає шпиль,
Сутінками вечір
Горнеться до хвиль.
Ми з тобою, друже,
На краю скали,
Де вмирали мужньо
Леніна орли.
У останній ранок —
Променям навстріч
Впали, як титани,
подолавши ніч.
Розплелись дороги
Від села на міст,
Височіє строго
Камінь-обеліск.
Зорять над Трипіллям
Комунізму дні,
Грають сині хвилі,
Плещуться вогні.
Салютують пароплави,
Віддають кінці,
Лине гомін слави
По Дніпру-ріці.

О. ПЕТРИК.

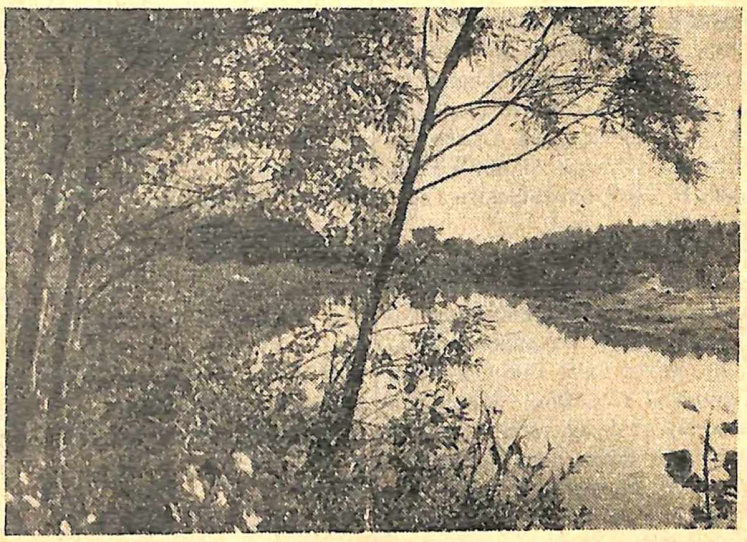

Літній день на Ворсклі. Фото **Ю. Пасічника.**

Факти без коментарів

ПРОБЛЕМА БЛІХ

Один із професорів Нью-йоркського університету Едмон Бентон працює нині над дуже важливою «науковою проблемою». Він вивчає, кого більше люблять блохи — чоловіків чи жінок і чому вони вибирають ту чи іншу жертву.

Зваживши на важливість роботи професора Бентона, керівництво університету виділило «дослідникові» спеціальну стипендію на три роки. В наукових колах Нью-Йорка сподіваються, що, після вирішення «проблеми бліх», наука США зробить величезний крок вперед.

МАНДРІВКА НА РУКАХ

Якийсь Зігфрід Віссенбергер із Зальцбурга заявив кореспондентові однієї відомої австрійської газети, що він вирішив пройти 300 км, які відокремлюють його рідне місто від Відня. Здавалося б, що тут особливого. А особливе те, що винахідливий австрієць поклявся пройти цю відстань... на руках. У дорозі він сподівається зібрати пожертвування на відкриття будинку для психічнохворих осіб.

В Австрії ходять чутки, що Вассенбергер буде першим мешканцем майбутнього будинку для божевільних.

ЛЕЖАЧИ В ТЕАТРІ

Нью-йоркські газети не так давно повідомили про нове «досягнення» американського сценічного мистецтва. Щоб успішно конкурувати, один театр виявив незвичайну винахідливість. Для приманки публіки він оголосив про своє нове «досягнення», яке полягає в тому, що в залі обладнано зручні місця для... лежання.

Таке піклування про глядачів позитивно позначилося і на доходах власників театру. Як пише газета, тепер місця в театрі охоче розкуповуються (особливо в ті дні, коли немає видовищ).

НАМ ПИШУТЬ

Слово за т. Речиць

Великою популярністю користується гімнастика в нашому інституті. Спортсмени-гімнасти не раз успішно захищали честь інституту на районних і міських змаганнях. Наші гімнасти входять у п'ятірку найсильніших вузівських колективів міста.

Зараз у відділенні спортивної гімнастики по програмі майстрів спорту тренуються А. Матюша (III курс мовно-літературного факультету). В. Журківська (IV курс фізико-математичного факультету).

До збірної команди гімнастів інституту входять 11 спортсменів, які тренуються по першому спортивному розряду, і 16 — по другому. Серед них слід відзначити Л. Барсукову, Л. Пильнову, М. Тараненко, В. Ревуху. При наполегливих систематичних тренуваннях ці товариші, безперечно, досягнуть значних успіхів.

Та, на жаль, не можна не сказати і про ряд недоліків, які заважають нормальній роботі секції, знижують результативність тренувань.

Згідно з наказом Комітету по фізичній культурі і спорту при Раді Міністрів СРСР спортсмени, які тренуються по програмі майстрів спорту та по першому спортивному розряду, повинні тренуватися не менше 3-х годин, чотири рази на тиждень. Але зав. кафедрою фізвиховання при нашому інституті т. Речиць К. Р., незважаючи на неодноразові вимоги як відповідального за відділення спортивної гімнастики т. Неруса Б. Г., так і тренерів, ніяк не може «викроїти» для тренувань збірної команди півтори години. І тренуються гімнасти тричі на тиждень, по півтори години. Крім того, до цього часу не вирішено питання з спортивною формою. З цього приводу студенти навіть жартують, відзначаючи, що набагато легше виконати другий спортивний розряд, ніж одержати форму для тренувань.

Тов. Речиць замість надання діяльної допомоги гімнастам обмежується звинуваченням їх в «утриманських настроях», в той час як спортформа на кафедрі є. Незрозуміло, чим керується т. Речиць у своєму ставленні до тих чи інших спортсменів, але така «позиція», звичайно, не сприяє поліпшенню спортивної роботи в інституті.

Сподіваємося, що т. Речиць все ж таки потурбується про додатковий час для тренувань, а також про спортивну форму.

Є. ШАБОТЕНКО,
студент IV курсу
мовно-літературного
факультету.

Зв'язок з підшефними школами

Вже два роки Київський державний педагогічний інститут надає дійову допомогу в роботі вчителям Києво-Святошинського району. Особливо хочеться подякувати товаришам Д. М. Маєргойзу, А. С. Бугаю.

Цього року буде працювати постійно діючий семінар для вчителів математики. Це дуже корисна і потрібна справа, вона допоможе нам у перебудові роботи школи в світлі вимог політехнічного навчання.

Хочеться побажати, щоб протягом навчального року викладачі інституту частіше бували в школах району з лекціями, бесідами з математики.

У нашій Горенській школі в минулому навчальному році студенти педінституту проходили педпрактику з фізики. Треба й надалі посилати студентів на практику не тільки в міські, а й у сільські школи, де буде працювати переважна більшість студентів після закінчення інституту.

М. ПОТРАВНИЙ,
учитель математики
Горенської середньої
школи.

З ІНОЗЕМНОГО ГУМОРУ

В КІНО.

Він: Тобі зручно сидіти, люба?

Вона: Так, милий, цілком.

Він: Тобі добре видно?

Вона: Дуже добре.

Він: Тоді давай поміняємося місцями.

НЕ ПОВЕЗЛО.

1-й студент: Так, значить, ти ще раз провалився на екзамені з фізики? Як же це трапилося?

2-й студент: Розумієш, вони мені поставили ті ж самі питання, що і в перший раз.

ПОЦІЛУНОК В ТУНЕЛІ.

Він: Люба, якби я знав, що цей тунель такий довгий, я б обов'язково тебе поцілував.

Вона: Як, невже це був не ти?!

ДОБРИЙ ХЛОПЧИК.

Мама (прочитавши синові сентиментальну історію): Ну, Джонні, а ти б віддав свою любиму собачку цьому бідному хлопчикові, у якого не було татка?

Джонні (судорожно притискуючи до себе собачку): А може краще було б віддати йому татка?

Заст. редактора
П. ХРОПКО.

М. ЧУБАЧ

Власні імена і їх ПОХОДЖЕННЯ

У нашому громадському житті і в побуті є багато різних звичаїв, фактів, явищ, значення яких ми або зовсім не знаємо або маємо про них дуже поверхове уявлення. До їх числа, зокрема, належать і наші власні імена, що стали традиційними, бо протягом багатьох віків передаються від покоління до покоління.

Власні імена, як-от: Іван, Марія, Степан, Катерина, Михайло, Маланка, Федір та ін.— стали для всіх звичайними, і рідко хто замислюється над питаннями, звідки ці імена взялися, коли вони виникли і що вони означають у перекладі на нашу мову. Тимчасом кожній культурній радянській людині, особливо педагогам, було б дуже корисно обізнатися з цим питанням хоча б у самих загальних рисах.

Багатьом здається, що у нас власних імен безконечно багато — мабуть, тисячі. Насправді ж широковживаних імен всього кілька десятків, від сили сотня-дві.

Серед уживаних зараз імен є частина нових, що з'явилися за радянської дійсності. Але абсолютна більшість наших імен є традиційними, бо дійшли до нас від дідів і прадідів. Старі імена були канонізовані церквою. У дожовтневі часи, крім зазначених у церковному календарі, ніхто не смів вживати, вигадувати нових імен. Всі ці календарні імена християнська церква запровадила на честь так званих «святих», і духівництво пояснювало, що імена, як і все на світі, походять від бога. Насправді ж «християнські» імена виникли і вживалися різними народами задовго до виникнення християнської релігії: вони виникли ще в доісторичну епоху. Церква лише використала старі імена, як і іншу спадщину минулого, і поставила їх на службу своїм інтересам.

Як же виникли наші нинішні власні імена в далекі, доісторичні часи?

Всі вони походять від загальних прізвиськ, які завжди давались людині за якісь конкретні зовнішні чи внутрішні ознаки, за біологічні чи громадські якості. У всіх народів у стародавні часи власні особисті імена мали конкретне значення. З історичних і фольклорних джерел відомі десятки й сотні таких руських імен. Зараз вони за рідким винятком не вживаються. Наведемо кілька прикладів:

Первой, Первуша — першим народився в сім'ї і відповідно — Вторак, Третяк, Шостак. Відповідно до часу народження давались імена Зима, Лето, Мясоед, Неделя, Подосен і т. п. Були й такі імена, які давались за натуру, вдачу — Добриня, Шумило, Звонило, Злоба, Угрюм. Була невеличка група імен, які вживаються ще й досі (Володимир, Людмила, Всеволод, Вячеслав і інші).

Чому ж зникла більшість старих руських імен і чому в нас переважають імена, запозичені з інших мов? І те й друге трапилось внаслідок запровадження християнства на Русі. Християнське духівництво довго боролося з різними «язичеськими» звичаями на Русі, в тому числі з іменами, запроваджуючи скрізь нові, християнські імена. Наші предки довго чинили опір духовенству, і поруч з християнськими іменами вживали в побуті свої старі імена. Християнські імена поширилися лише в XIII ст.

(Далі буде).

БФ 12062. Адреса редакції: м. Київ, бульвар Шевченка, 22/24, тел. 5-21-21, дод. 43. Зам. 943—1000.